

Uchwała Nr ..XIV/30/2012
Rady Powiatu w Elblągu
z dnia ..30..marcha..2012 roku

w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego Powiatu Elbląskiego
na lata 2012-2016

Na podstawie art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz.U. z 2001r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.) oraz art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994r. ustawy o ochronie zdrowia psychicznego (tekst jednolity Dz.U. z 2011r. Nr 231, poz. 1375 z późn. zm.) – uchwała się co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego Powiatu Elbląskiego na lata 2012-2016, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Elblągu.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Ryszard Zagalski

PRZEWODNICZĄCY RADY
Ryszard Zagalski
Ryszard Zagalski

**PROGRAM
OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO
POWIATU ELBLĄSKIEGO
NA LATA 2012-2016**

Zespół uczestniczący w opracowaniu „*Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego Powiatu Elbląskiego na lata 2012 – 2016*”:

1. Iwona Martynowicz – Podinspektor w Wieloosobowym Stanowisku ds. Bezpieczeństwa Publicznego, Zdrowia i Spraw Społecznych Starostwa Powiatowego w Elblągu
2. Andrzej Sawicki – Inspektor w Wydziale Promocji Powiatu, Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Elblągu
3. Marcin Czerepak – Lekarz Psychiatrii z Poradni Zdrowia Psychicznego w Pasłęku
4. Agnieszka Rogalska – Psycholog Kliniczny z Poradni Zdrowia Psychicznego w Pasłęku
5. Zuzanna Morawek – Pielęgniarka z Poradni Zdrowia Psychicznego w Pasłęku
6. Magdalena Jasińska – Inspektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu
7. Izabela Misiak – Dyrektor Domu Pomocy Społecznej w Rangórach
8. Anna Hinz – Psycholog z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Pasłęku
9. Katarzyna Truszkowska – Psycholog z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej Nr 1 w Elblągu
10. Barbara Jagielska – Psycholog z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej Nr 2 w Elblągu
11. Małgorzata Wolska – Nauczyciel z Zespołu Szkół Zawodowych w Pasłęku
12. Tomasz Jastrzębski – Kierownik Działu Opiekuńczo – Terapeutycznego w Domu Pomocy Społecznej „Krokus” we Władysławowie
13. Anna Kurszewska – Dyrektor Domu Pomocy Społecznej w Tolkmicku.

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Podstawa prawna	6
3. Podstawowe definicje	6
4. Diagnoza obszaru objętego programem	8
5. Założenia programowe	29
6. Cel główny i cele szczegółowe programu	29
7. Adresaci programu	30
8. Realizacja programu	30
9. Uwarunkowania realizacji „Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego Powiatu Elbląskiego na lata 2012-2016”	33
10. Wdrażanie programu	35
10.1 Harmonogram działań	35
10.2 Finansowanie programu	50
10.3 Monitoring i ewaluacja programu	50
11. Podsumowanie	51

1. Wstęp.

Pojęcie zdrowia można rozpatrywać zarówno jako wartość indywidualną oraz jako dobro społeczne. Zdrowy człowiek ma bowiem większe szanse na samorealizację, satysfakcjonujące pełnienie ról społecznych i na lepszą adaptację do zmian środowiska. Tylko zdrowe społeczeństwo może tworzyć dobra materialne i kulturowe oraz zapewnić rozwój społeczny i gospodarczy. Dobrze funkcjonująca, odpowiadająca potrzebom społeczności lokalnej opieka zdrowotna jest przedmiotem troski każdego samorządu, który w świetle rozwiązań prawnych przyjmuje odpowiedzialność za jakość i poziom zaspokajania potrzeb.

Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego uwzględnia główne kierunki polityki zdrowotnej w zakresie ochrony zdrowia psychicznego, których konieczność wynika ze stale wzrastającego zagrożenia dla tej strefy życia obywateli.

Polska staje się integralną częścią światowego systemu społeczno-ekonomicznego, szczególnie od chwili uzyskania członkostwa w UE w maju 2004 r. Zmiany te niosą ze sobą niezwykle szanse rozwojowe, ale niestety także wiele starych i nowych zagrożeń ekonomicznych, ekologicznych, społecznych i zdrowotnych, w tym zagrożeń dla zdrowia psychicznego, które wynikają z szybkiego i słabo kontrolowanego przebiegu procesów społecznych. Nakładają się one na inne, stałe zagrożenia związane z czynnikami jednostkowymi (biologicznymi i psychicznymi) oraz społecznymi.

Z perspektywy socjologicznej, lista potencjalnych i realnych zagrożeń dla zdrowia psychicznego jest znaczna i obejmuje takie problemy, jak: bezrobocie, warunki pracy i życia w połączeniu z biedą, rosnąca gwałtownie skala emigracji zarobkowej, zaburzenia więzi społecznych, w tym deficyt wsparcia psychospołecznego i solidarności, zjawisko wykluczenia społecznego w połączeniu z rosnącymi różnicowaniami społeczno-ekonomicznymi, proces starzenia się społeczeństwa polskiego z jednoczesnym niżem demograficznym, znaczne rozmiary przestępczości, w tym zorganizowanej, nasilenie zjawisk korupcyjnych, katastrofy ekologiczne, naturalne i komunikacyjne, poczucie zagrożenia nieuleczalnymi chorobami i (w Polsce w mniejszym stopniu) zagrożenie międzynarodowym terroryzmem.

Zgodnie z art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, mówiąc o osobach z zaburzeniami psychicznymi mamy na myśli osoby:

- chore psychicznie (wykazujące zaburzenia psychiatryczne),
- upośledzone umysłowo,

- wykazujące inne zakłócenia czynności psychiczne, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a które wymagają świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki.

Zaburzenia psychiczne kosztują państwo utratę ok. 3-4% PKB (wg. danych szacunkowych Instytutu Psychiatrii i Neurologii) i są najczęstszą przyczyną pobierania rent z tytułu inwalidztwa. Grupą, która wymaga szczególnej troski jest młodzież ze względu na pogarszającą się jej samopoczucie psychospołeczne, u podstaw którego leży stres, narastająca przemoc w szkole i poza nią oraz alkoholizm i narkomania. Istotnym elementem w polityce zdrowotnej dotyczącej zaburzeń psychicznych jest promowanie zdrowia psychicznego poprzez dostarczenie wiedzy i umiejętności niezbędnych do prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży. [B. Skobel, M. Wójcik, *Marsz po zdrowie. Poradnik tworzenia i wdrażania samorządowych programów zdrowotnych*, Lublin-Warszawa 2010, s.47].

Podstawowym wskaźnikiem stanu zdrowia psychicznego jest rozpowszechnienie zaburzeń psychicznych, rejestrowanych w placówkach psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym także związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych - alkoholu, narkotyków i leków. Istotnym jest podejmowanie wszelkich działań mających na celu ograniczenie rozpowszechniania wśród młodych ludzi „dopalaczy”. Dopalacze to nowe zjawisko na scenie substancji psychoaktywnych w Polsce. Potocznie nazywa się tak grupy różnych substancji lub ich mieszanek o rzekomym bądź faktycznym działaniu psychoaktywnym, nie znajdujących się na liście substancji kontrolowanych przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Również wzrastające spożycie alkoholu przez młodzież powoduje niekorzystne skutki zdrowotne, społeczne, często prowadzące do konfliktu młodych ludzi z prawem. [B. Skobel, M. Wójcik, *Marsz po zdrowie. Poradnik tworzenia i wdrażania samorządowych programów zdrowotnych*, Lublin-Warszawa 2010, s.57].

2. Podstawa prawna.

W zakresie promocji i ochrony zdrowia powiat wykonuje określone ustawami zadania o charakterze ponadgminnym. W kierunku ich realizacji konieczne jest opracowywanie programów, ich realizacja oraz ocena efektów wynikających z rozpoznanych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców powiatu.

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego został opracowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym. (tj. Dz. U. z 2007 r. Nr. 14, poz. 89 z późn. zm.), określa ogólny zakres działania samorządu powiatowego w zakresie ochrony zdrowia i profilaktyki,
2. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2011r. Nr 231, poz. 1375 z późn. zm.),
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2011r. Nr 24, poz. 128).

3. Podstawowe definicje.

Profilaktyka zdrowotna jest to szereg działań mających na celu zapobieganie chorobie bądź innemu niekorzystnemu zjawisku zdrowotnemu przed jego rozwinięciem się poprzez kontrolowanie przyczyn i czynników ryzyka.

Wyróżniamy 3 rodzaje profilaktyki:

- *Profilaktyka I stopnia* obejmująca umacnianie zdrowia, swoiste zapobieganie chorobom (działania promocji zdrowia, szczepienia ochronne),
- *Profilaktyka II stopnia (wtórna)* – obejmująca wczesne wykrycie nieprawidłowości i podjęcie działań do ich eliminacji, zahamowanie choroby, (profilaktyczne badania okresowe, badania przesiewowe, diagnostyczne),
- *Profilaktyka III stopnia:* działania mające na celu niedopuszczenie do rozwinięcia już powstałej choroby, powrót do normalnego stanu zdrowia (rehabilitacja).

Na każdym etapie profilaktyki istotne znaczenie ma **edukacja zdrowotna**, czyli uczenie się jak dbać o zdrowie własne i społeczności. Proces edukacji obejmuje dostarczanie wiedzy,

kształtowanie postaw oraz rozwijanie umiejętności dokonywania wyborów, niezależnego podejmowania życiowych decyzji.

Opieka zdrowotna to system działań ukierunkowanych na przywracanie zdrowia poprzez tworzenie sprawnego systemu usług medycznych.

Ochrona zdrowia psychicznego obejmuje realizację zadań dotyczących w szczególności:

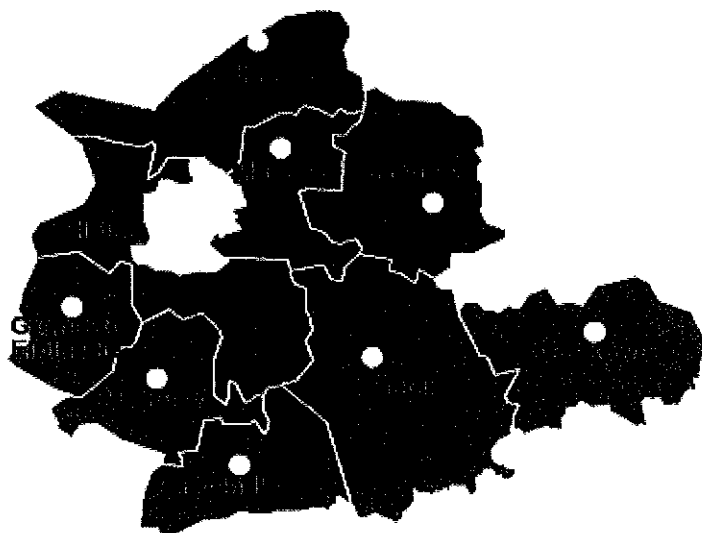
- promocji zdrowia psychicznego i zapobiegania zaburzeniom psychicznym,
- zapewnienia osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym,
- kształtowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi właściwych postaw społecznych, a zwłaszcza zrozumienia, tolerancji, życzliwości, a także przeciwdziałania ich dyskryminacji.

Ochronę zdrowia psychicznego zapewniają organy administracji rządowej i samorządowej oraz instytucje do tego powołane. W działaniach z zakresu ochrony zdrowia psychicznego mogą uczestniczyć stowarzyszenia i inne organizacje społeczne, fundacje, samorządy zawodowe, kościoły i inne związki wyznaniowe oraz grupy samopomocy pacjentów i ich rodzin, a także inne osoby fizyczne i prawne. [Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994r. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.)]

4. Diagnoza obszaru objętego programem.

Powiat elbląski leży w zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, zajmuje powierzchnię 143 055 ha. Obszar powiatu zamieszkuje blisko 57 tys. osób, co stanowi 4% ludności województwa. Powiat elbląski podzielony jest na 9 jednostek administracyjnych, a w tym 3 o charakterze miejsko-wiejskim: Młynary, Pasłęk i Tolkmicko i 6 o charakterze wiejskim : Elbląg, Godkowo, Gronowo Elbląskie, Markusy, Milejewo i Rychliki. Walory powiatu elbląskiego to: centralne położenie Elbląga względem obszaru powiatu, bliskość dużych portowych metropolii, położenie w pasie ważnych układów komunikacyjnych, dostęp do Morza Bałtyckiego przez Zalew Wiślany i port w Elblągu, duży udział wód powierzchniowych i lasów w ogólnej powierzchni (ok.40%), bogactwo flory i fauny oraz znaczny udział obszarów przyrodniczo cennych, niezwykle bogata historia i zachowane dziedzictwo kulturowe.

Rys 1. Powiat elbląski

Źródło :www.serjo.pl/uploads/pisc/powiat_elblaski.png

Na koniec 2010 roku powiat elbląski liczył ogółem **56 504 mieszkańców** (wg. danych statystycznych na dzień 31 grudnia 2010r.), co w porównaniu do roku 2009 stanowi wzrost o 115 osób.

Struktura ludności według płci nie uległa większym zmianom w porównaniu z rokiem 2009. W ogólnej liczbie mieszkańców kobiety stanowiły 50,4 % (28 469), natomiast mężczyźni 49,6 % (28 035) populacji.

Największa liczba ludności zamieszkiwała w gminie miejsko-wiejskiej Pasłęk (19 255 osób tj.34% ogółu populacji powiatu). Również licznymi gminami pod względem

ludności są gmina miejsko-wiejska Tolkmicko (6 777 mieszkańców tj. 12% ogółu populacji) oraz gmina Elbląg (6 397 mieszkańców tj. 11% ogółu populacji powiatu). Najmniej liczną grupą byli mieszkańcy gminy wiejskiej Milejewo (ich udział w populacji kształtował się w granicach 6%) .

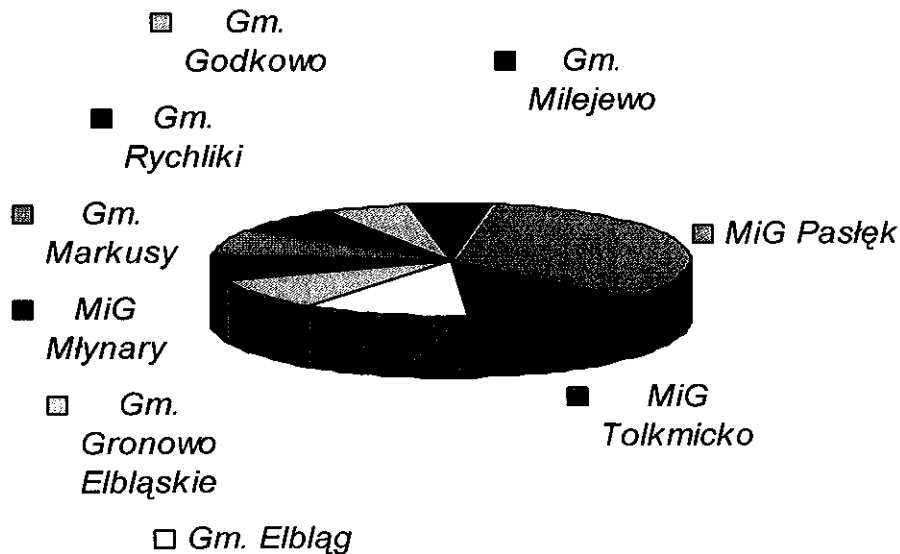
Szczegółowe dane demograficzne mieszkańców przedstawione zostały poniżej:

Tab.1

Miasto i Gmina / Gmina	Liczba mieszkańców	Udział w populacji powiatu
▪ MiG Pasłęk	19 255	34%
▪ MiG Tolkmicko	6 777	12%
▪ Gm. Elbląg	6 397	11%
▪ Gm. Gronowo Elbląskie	5 019	9%
▪ MiG Młynary	4 498	8%
▪ Gm. Markusy	4 113	7%
▪ Gm. Rychliki	4 030	7%
▪ Gm. Godkowo	3 242	6%
▪ Gm. Milejewo	3 173	6%

Rys 2. Struktura ludności Powiatu Elbląskiego.

Struktura ludności Powiatu Elbląskiego

Źródło :opracowanie własne na podstawie danych GUS

PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO POWIATU ELBLĄSKIEGO

Ruch naturalny w Powiecie zobrazowano w tabeli poniżej.

Tab. 2 Ruch naturalny ludności gmin powiatu elbląskiego w 2010r.

Wyszczególnienie	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny
		Ogółem	W tym niemowląt			Ogółem	W tym niemowląt*	
w liczbach bezwzględnych				na 1000 ludności				
ROK 2010								
Młynary	65	57	1	8	14,45	12,67	0,22	1,56
Pasłęk	211	186	2	25	10,96	9,66	0,01	1,29
Tolkicko	80	78	1	2	11,80	11,50	0,01	1,29
Elbląg	75	59	-	16	11,72	9,22	-	2,5
Godkowo	39	41	-	-2	12,03	12,64	-	-0,61
Gronowo Elbląskie	62	41	1	21	12,35	8,16	0,01	4,18
Markusy	44	33	-	11	10,69	8,02	-	2,67
Milejewo	40	19	-	21	12,60	5,99	-	6,61
Rychliki	46	37	-	9	11,41	9,18	-	2,23
OGÓLEM	662	551	5	111	11,71	9,75	0,01	1,96

* na 1000 urodzeń żywych

Źródło : opracowanie własne na podstawie danych GUS

W powiecie elbląskim w 2010 roku urodziło się 662 dzieci, zmarło 551 osób, w tym 5 niemowląt. Największą liczbę urodzeń odnotowano w gminie miejsko-wiejskiej Pasłęk - 211 osób, następnie w gminie miejsko-wiejskiej Tolkicko – 80 osób. Z kolei najmniej urodzeń odnotowano w gminie Milejewo – zaledwie 40 osób.

Najwyższy przyrost naturalny w 2010 roku zaobserwowano w gminie Milejewo 6,61 % (12,60 urodzeń żywych przy 5,99 zgonych na 1 000 mieszkańców) oraz w gminie Gronowo Elbląskie 4,18% (12,35 urodzeń żywych przy 8,16 zgonych na 1 000 mieszkańców). Najbardziej niepokojąca sytuacja miała miejsce w gminie Godkowo, gdzie przyrost naturalny wyniósł minus 0,61% (12,03 urodzeń żywych przy 12,64 zgonych na 1 000 mieszkańców powiatu).

W poniższej tabeli przedstawiono ludność powiatu elbląskiego według wieku produkcyjnego

Tab. 3 Ludność gmin powiatu elbląskiego według wieku produkcyjnego (stan na 31.12.2010r.)

Wyszczególnienie	Ogółem	Wiek przedprodukcyjny (14 lat i poniżej)		Wiek produkcyjny		Wiek poprodukcyjny	
		w liczbach bezwzględnych	w liczbach względnych	w liczbach bezwzględnych	w liczbach względnych	w liczbach bezwzględnych	w liczbach względnych
OGÓLEM	56504	9833	17,40%	38925	68,88%	7746	13,70%
Młynary	4498	828	8,4%	3004	7,2%	666	8,6%
Pasłęk	19255	3127	31,8%	13303	34,2%	2825	36,4%
Tolkicko	6777	1141	11,6%	4648	11,9%	988	12,7%
Elbląg	6397	1102	11,2%	4560	11,7%	735	9,4%
Godkowo	3242	540	3,97%	2155	5,5%	547	7,0%
Gronowo Elbląskie	5019	934	9,5%	3553	9,1%	532	6,8%
Markusy	4113	867	9,2%	2742	7%	504	6,50
Milejewo	3173	558	5,7%	2259	5,8%	356	4,6%
Rychliki	4031	736	7,8%	2701	6,9%	593	7,6%

Źródło : opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najliczniejszą grupę ludności powiatu stanowią mieszkańcy w wieku produkcyjnym. Osoby te stanowią 68,88% populacji powiatu. Z kolei 17,40% stanowią osoby w wieku czterestu lat i poniżej. Najmniej liczną grupę stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym 13,70%.

Podstawowym wskaźnikiem stanu zdrowia psychicznego Polaków jest rozpowszechnienie zaburzeń psychicznych, rejestrowanych w placówkach psychiatrycznej opieki zdrowotnej, w tym również związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych – alkoholu, narkotyków i leków. W ciągu 18 lat, od roku 1990 do 2007, wskaźnik rejestrowanego rozpowszechnienia zaburzeń psychicznych wzrósł o 119% (z 1629 do 3571 na 100 tys. ludności), w opiece ambulatoryjnej i o 50% (z 362 do 542 na 100 tys. ludności) w opiece stacjonarnej. *[Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego (Dz. U. z 2011r. Nr 24, poz. 128)]*

Statystyki dotyczące województwa warmińsko-mazurskiego oparte są o publikowane dane pochodzące z Warmińsko-Mazurskiego Centrum Zdrowia Publicznego. Według dostępnych informacji liczba osób leczonych z powodu chorób psychicznych (bez uzależnień) w poradniach dla dorosłych i dzieci w województwie warmińsko-mazurskim w 2010 roku wyniosła 30 822 osoby, z czego leczeni po raz pierwszy to grupa 6 532 osób. Wśród chorób psychicznych najczęściej stwierdzonych przypadków stanowią zaburzenia nerwicowe związane ze stresem i somatoformiczne (8 440), schizofrenia (4 659) oraz organiczne zaburzenia psychotyczne (3 212).

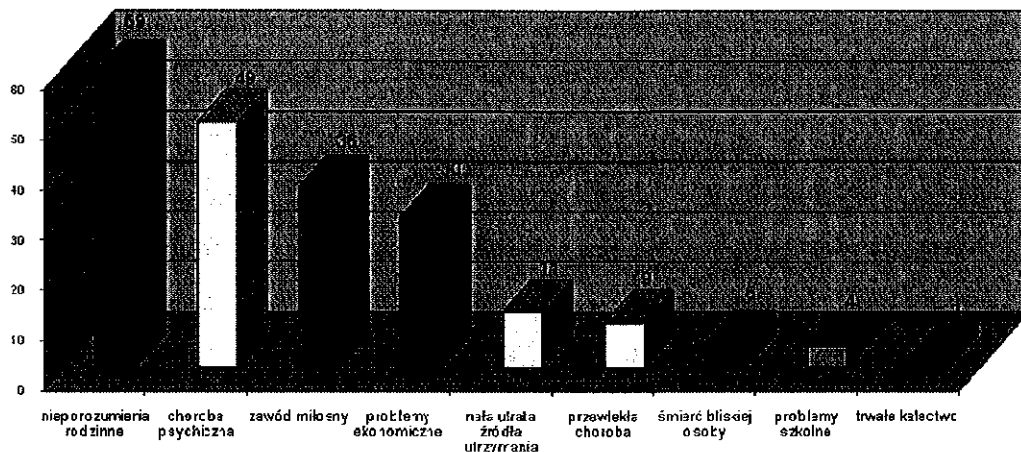
W ambulatoryjnej opiece psychiatrycznej odwykowej i uzależnień w województwie warmińsko-mazurskim w 2010 roku udzielono 223 671 porad, z czego w powiecie elbląskim – 2 275. Ogólna liczba leczonych w poradniach osób uzależnionych od substancji psychoaktywnych w 2010 roku w województwie wyniosła 986. Liczną grupę stanowili tu leczeni na zaburzenia psychiczne powstałe na skutek zażywania leków uspakajających i nasennych.

W przypadku zaburzeń psychicznych związanych z nadużywaniem alkoholu liczba leczonych to grupa 7 733 osób, w tym objęci czynną opieką – 3 512 osób. *[Biuletyn statystyczny ochrony zdrowia województwa warmińsko-mazurskiego 2010].*

Według danych statystycznych pochodzących z Wojewódzkiej Komendy Policji w Olsztynie począwszy od 2006r. do 2010r. obserwowany jest stopniowy wzrost ogólnej liczby zamachów samobójczych, których powodem jest choroba psychiczna:

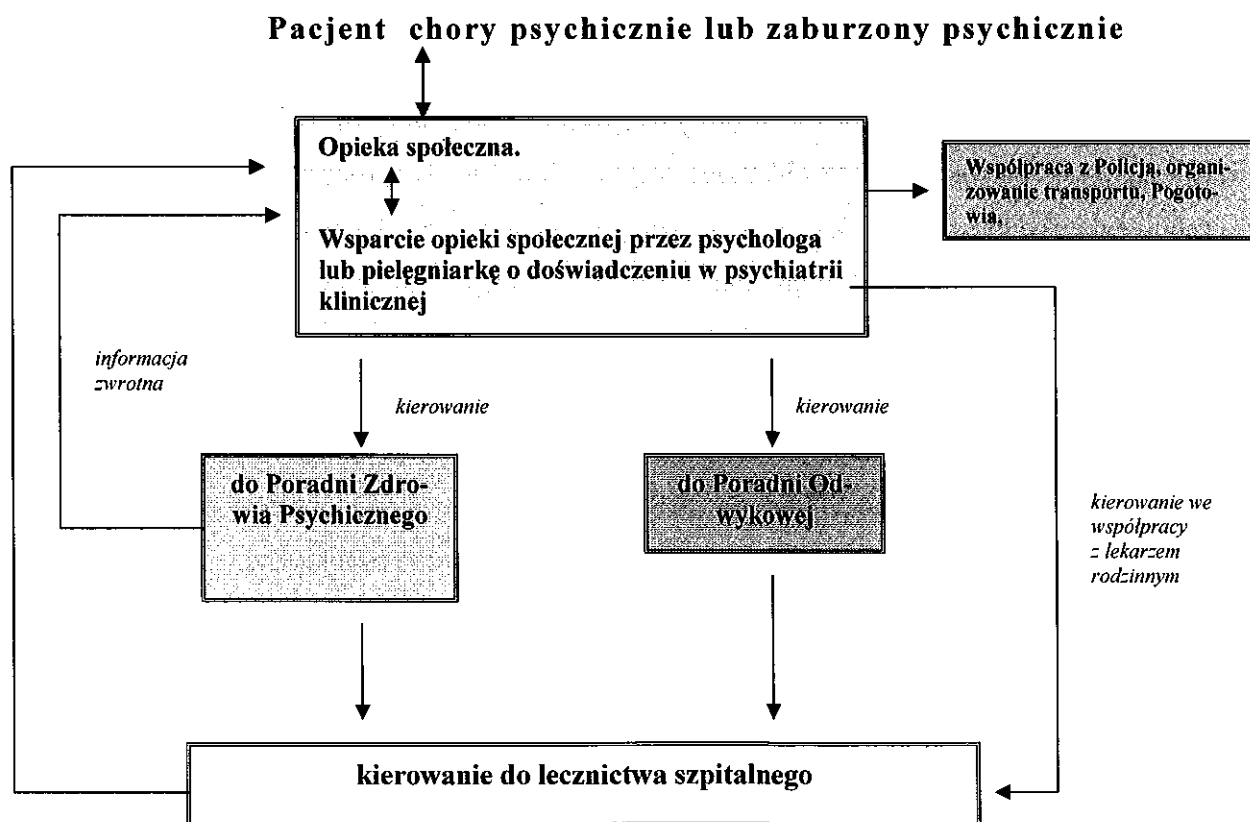
- 2006r. - 36 zamachów
- 2007r. - 35 zamachów
- 2008r. - 41 zamachów
- 2009r. - 45 zamachów
- 2010r. - 49 zamachów.

Powody zamachu samobójczego w woj.warmińsko-mazurskim (2010 rok)

Choroby psychiczne w 2010 roku były również jedną z najczęstszych przyczyn zamachów samobójczych i tak jak wykazano stanowiły 49 przypadków. Najwięcej przypadków stanowiły zamachy, których przyczyną były nieporozumienia rodzinne. [dane z Wojewódzkiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2011-2015 Województwa Warmińsko-Mazurskiego].

Modelowy schemat organizacji opieki psychiatrycznej w powiecie.

Cel organizowania opieki psychiatrycznej w powiecie:

- opieka i nadzór leczniczy nad osobami chorymi psychicznie i zaburzonymi psychicznie,
- realizowanie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego ze szczególnym uwzględnieniem osób chorych psychicznie, niezdolnych do samodzielnej egzystencji, rażąco zakłócających funkcjonowanie w swoim otoczeniu, zaprzestających leczenia psychiatrycznego mimo bezwzględnych zaleceń medycznych i wizyt w ambulatoryjnym leczeniu psychiatrycznym,
- kierowanie i sporządzanie skierowań na przymusowe leczenie psychiatryczne lub wniosków do Sadu Rejonowego w sprawie wnioskowych przymusów leczenia psychiatrycznego w oparciu o informacje pracowników Opieki Społecznej pod nadzorem psychologa lub pielęgniarki o znajomości psychiatrii klinicznej.

Zakłady świadczące usługi w zakresie pomocy psychologicznej, chorób psychicznych i uzależnień.

□ **Stacjonarna opieka psychiatryczna.**

Na terenie powiatu elbląskiego brak jest oddziałów stacjonarnej opieki psychiatrycznej, a mieszkańcy powiatu korzystają z opieki stacjonarnej szpitali: 110 Szpitala Wojskowego z przychodnią Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Elblągu oraz Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej we Fromborku. W zakresie leczenia uzależnień stacjonarną opiekę dodatkowo zapewnia funkcjonujący w mieście Elblągu Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Młodzieżowy Ośrodek Terapeutyczny „KARAN” Dom Zacheusza dysponujący 28 bazą łózkową.

□ **Opieka pozaszpitalna**

Powiat nie posiada bazy oddziałów dziennych opieki psychiatrycznej, dlatego też opiekę pozaszpitalną zapewniają głównie placówki zlokalizowane na terenie miasta Elbląga:

- Niepubliczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej „ARCUS” – dysponuje 20-to miejscowym oddziałem dziennym (psychiatryczny ogólny)
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Terapii Uzależnień „Szansa” – 12 miejsc na oddziale dziennym terapii uzależnienia od alkoholu.

□ **Opieka ambulatoryjna:**

Funkcjonująca przy Szpitalu Powiatowym Sp. z o.o. w Pasłęku Poradnia Zdrowia Psychicznego jest jedyną poradnią o tej specjalności w powiecie elbląskim. Zakresem działania poradni jest:

- psychiatria kliniczna, psychologia kliniczna (w systemie ambulatoryjnym) – diagnozowanie osób w kierunku zaburzeń i chorób psychicznych, z wyłączeniem osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych (brak zakontraktowania przez NFZ),
- kontynuowanie leczenia zleconego w poradni i po leczeniu szpitalnym psychiatrycznym,
- poradnictwo i psychoedukacja dla pacjentów, rodzin i okolicznych instytucji (MOPS, GOPS),
- ocena – kwalifikowanie do sądowego leczenia psychiatrycznego w trybie wnioskowym lub do przymusowego leczenia psychiatrycznego w związku z zagrożeniem życia i zdrowia osób chorych,

Poradnia oferuje pomoc w dziedzinie:

- leczenia farmakologicznego,
- poradnictwa psychologicznego i psychiatrycznego,
- psychoedukacji,
- elementów psychoterapii,
- diagnostyki psychologicznej i sporządzania opinii psychologicznych,
- wypisywania zaświadczeń o stanie zdrowia

Poradnia Zdrowia Psychicznego jest poradnią dla osób dorosłych (po 18 roku życia) potrzebujących leczenia psychiatrycznego lub opieki psychologicznej. Z poradni zdrowia psychicznego mogą również korzystać osoby, którym lekarze innych specjalności zalecą kontakt z psychiatrą lub psychologiem.

Wartość świadczeń opłaconych przez Narodowy Fundusz Zdrowia w poszczególnych latach kształtowała się w następujący sposób:

- w 2009 roku – 61 455,36 zł
- w 2010 roku – 73 943 zł
- w 2011 roku – 63 186 zł
- w 2012 roku – zaplanowana na 84 656 zł.

Dokonując analizy leczonych pacjentów w 2010 roku największą ilość stwierdzonych przypadków stanowiły: reakcja na ciężki stres i zaburzenia adaptacyjne oraz inne zaburzenia psychiczne spowodowane uszkodzeniem lub dysfunkcją mózgu i chorobą somatyczną.

Najmniej stwierdzono jednostek chorobowych określanych jako zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane użyciem alkoholu - zespół uzależnienia. W okresie od stycznia do sierpnia 2011 roku, zdiagnozowano najwięcej zaburzeń spowodowanych uszkodzeniem lub dysfunkcją mózgu i chorobą somatyczną oraz schizofrenii, najmniej zaś zaburzeń psychotycznych.

Według danych statystycznych poradni, łączna ilość porad udzielonych w 2009 roku to 3 052 porady, w 2010 - 2 275 porad, a w 2011 roku – 2 137 porad. Obecnie obserwowany spadek pacjentów leczonych w poradni nie musi jednak oznaczać, że spadła liczba zachorowań, a może to również oznaczać, że nie przybyło nowych pacjentów leczących się w danej poradni. Występujące, na przykład, zmniejszenie liczby osób leczonych z powodu upośledzenia umysłowego w roku 2011 może wynikać z tego, że osoby te uzyskują orzeczenie o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności na stałe i nie kontynuują leczenia. Z porad korzystają głównie osoby w przedziale wiekowym 30-60 lat.

Większa różnorodność placówek opieki ambulatoryjnej zlokalizowana jest na terenie miasta Elbląga. Należą do nich Poradnie Zdrowia Psychicznego oraz Poradnie i Ośrodki Terapii Uzależnień między innymi:

- NZOZ Ośrodek Terapii Uzależnień SZANSA,
- NZOZ Młodzieżowy Ośrodek Terapeutyczny KARAN „Dom Zacheusza”,
- NZOZ Centrum Odwykowo-Terapeutyczne, ul. Trybunalska,
- NZOZ Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień MONAR.

Według danych statystycznych Ośrodka Terapii Uzależnień Szansa w Elblągu, w 2010 roku do poradni, ogółem z terenu miasta i powiatu zgłosiło się 438 osób uzależnionych, w tym 151 kobiet, na oddziale dziennym przebywało 96 osób.

Na podobnym poziomie kształtują się dane za 2011 rok. Od stycznia do października br. zgłosiło się do poradni ogółem 349 osób (w tym 123 kobiety). Na dziennym oddziale obecnie przebywają 72 osoby. Turnus na tym oddziale trwa 40 dni roboczych (8 tygodni) od poniedziałku do piątku w godz. od 8.30 do 15.30. Pośród ogólnej liczby osób uzależnionych 58 (ok. 17%) to mieszkańcy z terenu powiatu elbląskiego.

Celem porównania, z Poradni Uzależnień KARAN w 2010 roku skorzystało 79 osób uzależnionych (w tym 11 osób z gminy Elbląg) i przyjęto 92 osoby współuzależnione. Natomiast do Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży Ośrodka Terapeutycznego KARAN w 2010 roku było przyjętych ogółem 919 pacjentów, z czego 242 to pacjenci z terenu Gminy Elbląg.

Na podstawie danych Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności zawartych w tabelach 4 i 5 stwierdzić należy, że największa liczba orzeczeń wydawanych w 2010 roku wynikała z chorób układu oddechowego i krążenia (32% wydanych orzeczeń), upośledzenia narządu ruchu (25%). Niepełnosprawność wynikająca z chorób psychicznych znalazła się na 3 miejscu i stanowiła 10 % wydanych orzeczeń, a niepełnosprawność wynikająca z upośledzenia umysłowego na 8 miejscu (3,6 %).

W 2011 roku całkowita liczba wydanych orzeczeń w stosunku do roku 2010 zmalała o 6. Najczęstszą przyczyną niepełnosprawności w 2011r. były tak jak w roku 2009 choroby układu oddechowego i krążenia (30,5%) oraz upośledzenia narządów ruchu (26,6%). W porównaniu z rokiem 2010 niepełnosprawność wynikająca z chorób psychicznych oraz upośledzenia umysłowego w 2011 wzrosła o 14 (zaburzenia psychiczne) i o 16 (upośledzenia umysłowe).

Choroby psychiczne były orzekane głównie w grupie osób powyżej 16 roku życia, o tyle samo wzrosła liczba wydanych orzeczeń w obu grupach wiekowych (do 16 r. ż i powyżej 16 r. ż.) - o 7. W odniesieniu do upośledzenia umysłowego również nastąpił wzrost, w grupie osób do 16 roku życia o 7, a w grupie osób powyżej 16 roku życia o 9.

Dane pochodzące z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności wskazują na wzrost liczby osób, u których stwierdza się choroby psychiczne zarówno u dzieci jak i u osób dorosłych.

Liczba orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elblągu (4 kwartał, 2010 rok)

Tabela 4

Lp.	PRZYCZYNA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	WIEK		RAZEM
		Osoby poniżej 16 roku życia	Osoby powyżej 16 roku życia	
1.	01-U Upośledzenie umysłowe	8	76	84
2.	02-P Choroby psychiczne	15	201	216
3.	03-L Zaburzenia głosu , mowy i choroby słuchu	26	66	92
4.	04-O Choroby narządu wzroku	14	85	99
5.	05-R Upośledzenie narządu ruchu	22	562	584
6.	06-E Epilepsja	17	47	64
7.	07-S Choroby układu oddechowego i krążenia	102	645	747
8.	08-T Choroby układu pokarmowego	5	48	53
9.	09-M Choroby układu moczowego – płciowego	15	42	57

PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO POWIATU ELBLĄSKIEGO

10.	10-N Choroby neurologiczne	18	80	98
11.	11-I Inne w tym schorzenia : endokrynologiczne , metaboliczne , zaburzenia enzymatyczne , choroby zakaźne i odzwierzęce , zeszpecenia , choroby układu krwiotwórczego	35	174	209
12.	12- C Całościowe zaburzenia rozwojowe	34	0	34
RAZEM :		311	2026	2337

Źródło : Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elblągu

Liczba orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elblągu (4 kwartał, 2011 rok)

Tabela 5

Lp.	PRZYCZYNA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	WIEK		RAZEM
		Osoby poniżej 16 roku życia	Osoby powyżej 16 roku życia	
1.	01-U Upośledzenie umysłowe	15	85	100
2.	02-P Choroby psychiczne	22	208	230
3.	03-L Zaburzenia głosu , mowy i choroby słuchu	12	58	70
4.	04-O Choroby narządu wzroku	21	83	104
5.	05-R Upośledzenie narządu ruchu	16	605	621
6.	06-E Epilepsja	14	43	57
7.	07-S Choroby układu oddechowego i krążenia	123	589	412
8.	08-T Choroby układu pokarmowego	5	50	55
9.	09-M Choroby układu moczowego – płciowego	7	41	48
10.	10-N Choroby neurologiczne	18	105	123
11.	11-I Inne w tym schorzenia : endokrynologiczne , metaboliczne , zaburzenia enzymatyczne , choroby zakaźne i odzwierzęce , zeszpecenia , choroby układu krwiotwórczego	32	172	204
12.	12- C Całościowe zaburzenia rozwojowe	7	0	7
RAZEM :		292	2039	2331

Źródło : Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Elblągu

Ogólna liczba osób bezrobotnych z terenu powiatu elbląskiego zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Elblągu na koniec października 2011r. wyniosła 5093 osoby, w tym 169 były to osoby niepełnosprawne z różnego rodzaju schorzeniami. W porównaniu z analogicznym okresem roku 2010 ogólna liczba uległa zwiększeniu o 120 osób, a liczba bezrobotnych niepełnosprawnych o 9 osób.

Pod względem ilości osób niepełnosprawnych ze stwierdzonymi zaburzeniami psychicznymi dane przedstawiają się w następujący sposób:

- w roku 2009 – 13 osób z upośledzeniem umysłowym i 47 osób chorych psychicznie,
- w 2010 – 6 osób z upośledzeniem umysłowym i 42 osoby chore psychicznie,
- na koniec października 2011 – 9 osób z upośledzeniem umysłowym i 43 osoby chore psychicznie.

Uwzględniając powyższe dane, w 2009 roku, spośród łącznej liczby 60 osób bezrobotnych niepełnosprawnych na skutek różnego rodzaju zaburzeń psychicznych, 8 osób to osoby poszukujące pracy, w 2010 roku, z ogółu 48 osób – 2 osoby poszukujące pracy, a w 2011 roku z 52 osób – 1 osoba poszukująca pracy.

Dane statystyczne nie odzwierciedlają w pełni istoty problemu, jednak 58 % ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych (wg. danych na koniec października 2011r.) to osoby długotrwale bezrobotne czyli zarejestrowane w urzędzie powyżej 12 miesięcy. Te osoby w szczególności są narażone na występowanie zaburzeń psychicznych w związku z brakiem pracy i narastającym stresem.

□ Formy pomocy społecznej kierowanej do mieszkańców powiatu elbląskiego z zaburzeniami psychicznymi i uzależnieniami.

W zakresie zdrowia psychicznego mieszkańcy powiatu mogą liczyć na pomoc ze strony placówek pomocy społecznej. Celem pomocy społecznej osobom z zaburzeniami psychicznymi jest zapewnienie możliwie jak najpełniejszego uczestnictwa w życiu społecznym, a także odpowiedniej opieki i wsparcia.

1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR)

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej w powiecie, której podstawowym celem jest zapewnienie wszechstronnego wsparcia osobom i rodzinom w zakresie pomocy społecznej, przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz rehabilitacji zawodowej i społecznej. Centrum udziela pomocy socjalnej i prawnej osobom z zaburzeniami psychicznymi oraz współdziała z zakładami opieki zdrowotnej i sądami w zakresie określonym ustawą o ochronie zdrowia psychicznego. (Dz. U. z 1994r. Nr 111, poz. 535 z późn. zm.) Wsparcia w tego typu jednostkach udziela się po to, by pomóc osobie

i rodzinie odzyskać własną zdolność i zasoby psychiczne radzenia sobie w codziennym życiu oraz w trudnych sytuacjach życiowych. Osoba poddana terapii ma odzyskać zdolność do samodzielnego funkcjonowania we własnym środowisku i społeczności. Przy pomocy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie starosta sprawuje nadzór nad działalnością min. osób niepełnosprawnych, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, ośrodków adopcyjno-opiekuńczych, jednostek specjalistycznego poradnictwa, ośrodków wsparcia, domów pomocy społecznej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu realizuje zadania kierowane na rzecz osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 04 marca 2009 r w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków PFRON.

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych - oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia przy aktywnym uczestnictwie tych osób możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości i integracji społecznej. Rehabilitacja lecznicza osób niepełnosprawnych odbywa się na podstawie odrębnych przepisów.

Rehabilitacja społeczna - ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Realizowana jest przede wszystkim przez :

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier ,w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Do podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zalicza się uczestnictwo tych osób w warsztatach terapii zajęciowej i turnusach rehabilitacyjnych.

2) Domy Pomocy Społecznej.

Domy Pomocy Społecznej są formą opieki dla osób chorujących przewlekle, którym nie można zorganizować wsparcia w rodzinie lub w środowisku zamieszkania, które nie wymagają aktualnego leczenia szpitalnego i jednocześnie nie stwarzają zagrożenia dla siebie i otoczenia. Są to jednostki stałego lub okresowego pobytu zapewniające podopiecznym całodobową opiekę oraz możliwość zabezpieczenia niezbędnych potrzeb bytowych, zdrowotnych i edukacyjnych, społecznych i religijnych. Ponadto współpracują z innymi instytucjami i jednostkami organizacyjnymi systemu pomocy społecznej, zakładami opieki zdrowotnej, organami wymiaru sprawiedliwości, prokuraturą, policją, placówkami systemu oświaty oraz innymi podmiotami, których działalność statutowa przewiduje szeroko rozumianą pomoc społeczną.

Na terenie powiatu elbląskiego znajdują się trzy Domy Pomocy Społecznej o profilu dla osób przewlekle somatycznie chorych dysponujące 198 miejscami w tym:

- DPS Tolkmicko - 116 miejsc
- DPS Władysławowo - 40 miejsc
- DPS Rangóry - 42 miejsca.

W 2010 roku, z pobytu w powyższych placówkach skorzystało łącznie 229 osób, w tym 109 osób z zaburzeniami psychicznymi, w 2011 roku - 217 osób, w tym 106 osób zaburzonych psychicznie.

3) Środowiskowe Domy Samopomocy

Funkcjonujące w powiecie elbląskim Środowiskowe Domy Samopomocy są ośrodkami wsparcia dziennego pobytu, przeznaczonymi dla osób powyżej 18 roku życia z zaburzeniami psychicznymi, w tym:

- przewlekle psychicznie chorych;
- upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim, znacznym i umiarkowanym, a także osoby z lekkim upośledzeniem umysłowym, gdy jednocześnie występują inne zaburzenia, zwłaszcza neurologiczne.

Celem działalności Środowiskowych Domów Samopomocy jest zapewnienie uczestnikom pomocy w zakresie życia w środowisku rodzinnym i społecznym, pozwalającej na zwiększenie zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej. Środowiskowe Domy Samopomocy świadczą usługi w ramach indywidualnych lub zespoło-

wych treningów samoobsługi i treningów umiejętności społecznych, polegających na nauce, rozwijaniu lub podtrzymywaniu umiejętności w zakresie czynności dnia codziennego i funkcjonowania w życiu społecznym, obejmujące w szczególności:

- trening funkcjonowania w codziennym życiu,
- trening umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów,
- trening umiejętności spędzania czasu wolnego,
- poradnictwo psychologiczne,
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych,
- pomoc w dostępie do niezbędnych świadczeń zdrowotnych,
- niezbędną opiekę,
- terapię ruchową,
- umożliwienie uczestnikom skierowanym do Domu spożywanie gorącego posiłku przyznanego w ramach zadania własnego gminy, o którym mowa w art. 17 ust. 1 pkt. 3 i 14 ustawy, lub w ramach treningu kulinarnego,
- inne formy postępowania przygotowujące do uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej lub podjęcia zatrudnienia, w tym w warunkach pracy chronionej na przystosowanym stanowisku pracy.

Zakres świadczonych usług ustala się w indywidualnym planie postępowania wspierająco – aktywizującego, uwzględniającego indywidualne potrzeby i możliwości psychofizyczne uczestników, realizowanego w porozumieniu z uczestnikiem lub jego opiekunem.

Na terenie powiatu elbląskiego działają trzy Środowiskowe Domy Samopomocy:

- ŚDS w Przezmarku – 30 miejsc,
- ŚDS w Jegłowniku – 20 miejsc,
- ŚDS w Kwietniewie – 30 miejsc.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Przezmarku jest placówką pobytu dziennego o zasięgu ponadlokalnym, a w szczególności obejmujący Gminę Elbląg, Pasłęk, Młynary i Rychliki. Obecnie z placówki korzysta 30 uczestników, w tym 25 z upośledzeniem umysłowym, a 5 z przewlekłą chorobą psychiczną. Skierowanie do Domu w Przezmarku odbywa się na podstawie decyzji administracyjnej wydanej przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu, działającego z upoważnienia Starosty Elbląskiego, na wniosek osoby zainteresowanej lub opiekuna prawnego złożonego do ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania, po zebraniu pełnej dokumentacji, o której

mowa w § 7 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 roku w sprawie środowiskowych domów samopomocy (Dz. U. Nr 238 poz. 1586).

Środowiskowy Dom Samopomocy w Jegłowniku obejmuje swoim działaniem Gminę Gronowo Elbląskie oraz w ramach porozumienia Gminę Markusy i Stare Pole. Obecnie z placówki korzysta 20 uczestników, w tym 17 z terenu Powiatu Elbląskiego. 16 uczestników Domu w Jegłowniku jest z upośledzeniem umysłowym, a 4 z przewlekłą chorobą psychiczną.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Kwietniewie jest placówką obejmującą swoim działaniem Gminę Rychliki oraz Gminę Pasłęk. Obecnie z placówki korzysta 30 uczestników, w tym 17 z upośledzeniem umysłowym, a 13 z przewlekłą chorobą psychiczną. Kadre Domu w Kwietniewie stanowi kierownik, 8 terapeutów, psycholog oraz kierowca – zaopatrzenio-wiec.

4) Mieszkanie chronione dla osób zaburzonych psychicznie w Tolkmicku

Dom Pomocy Społecznej w Tolkmicku prowadzi mieszkanie chronione dla 6 osób zaburzonych psychicznie czasowo wymagających wsparcia. Zadaniem mieszkania chronionego jest:

- czasowe zapewnienie wsparcia osobom zaburzonym psychicznie, rekrutującym się ze środowiska lokalnego;
- utrzymanie osób zaburzonych psychicznie w ich naturalnym środowisku, a tym samym przeciwdziałanie zjawisku instytucjonalizacji;
- usamodzielnianie niektórych mieszkańców domów pomocy społecznej, cierpiących na zespoły psychoorganiczne, których aktualny stan zdrowia umożliwia samodzielne życie, ze szczególnym uwzględnieniem osób młodych.

Celem mieszkania chronionego jest stworzenie mieszkańcom możliwości samodzielnego zamieszkania, wpływu na własne życie, decydowanie o sobie w różnych sytuacjach życiowych, kształtowanie sprawności i umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia w społeczeństwie.

Adresatami ww. formy wsparcia są osoby młode, zaburzone psychicznie które ze względu na wiek i niepełnosprawność nie wymagają pełnego zakresu usług świadczonych przez stacjonarne placówki pomocy instytucjonalnej, a zakres usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania jest niewystarczający lub niemożliwy do realizacji.

W 2008 roku skierowano do mieszkania chronionego 3 osoby (matkę z dwójką nieletnich dzieci, w tym jedno niepełnosprawne). Po opuszczeniu mieszkania chronionego uzyskała ona mieszkanie komunalne z zasobów gm. Gronowo Elbląskie. W latach 2009-2010 i 2011 roku z uwagi na brak wniosków nie kierowano do ww. placówki.

5) Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Tolkmicku.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej świadczy specjalistyczne usługi, zwłaszcza psychologiczne, prawne i hotelowe, dostępne przez całą dobę, na rzecz osób, rodzin i społeczności będących ofiarami przemocy lub znajdujących się w innej sytuacji kryzysowej.

Celem Ośrodka jest zapobieganie pogłębiania się dysfunkcji osób, rodzin lub społeczności, a w szczególności przywrócenie równowagi człowieka po krytycznym wydarzeniu życiowym, zapewnienie wsparcia emocjonalnego, zredukowanie lęku oraz stworzenie sytuacji dającej poczucie bezpieczeństwa i opiekuńczości. Działalność odbywa się na dwóch podstawowych płaszczyznach:

- udzielaniu specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego na rzecz osób po przeżyciach traumatycznych,
- świadczeniu usług hotelowych na rzecz osób wymagających tej formy wsparcia.

W 2009 i 2010 roku z uwagi na brak wniosków, nie kierowano do ww. Ośrodka. W ramach prowadzenia interwencji w środowisku, działalności informacyjnej, czy edukacyjnej, wspierania rodziny we wszystkich jej funkcjach udzielano pomocy drogą telefoniczną, poprzez współpracę z terenowymi ośrodkami pomocy społecznej lub kontakt osobisty z klientami. W 2011 roku z działalności Ośrodka skorzystało:

- 14 osób, w tym 9 dzieci /ofiary przemocy w rodzinie, osoby wymagające czasowego wsparcia w formie schronienia i poradnictwa specjalistycznego/, z tego:
  - matka z dzieckiem – przebywający w Ośrodku - 1 miesiąc,
  - matka i 2 dzieci – przebywający w Ośrodku - 2 miesiące,
  - 1 osoba dorosła – przebywająca w Ośrodku - 1 miesiąc,
  - matka, konkubent i 6 dzieci – przebywający w Ośrodku - 1,5 miesiąca.

6) Zakład Aktywności Zawodowej.

Celem działalności Zakładu Aktywności Zawodowej jest zapewnienie podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji zawodowej i społecznej, zatrudnia oso-

by niepełnosprawne ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w odniesieniu, do których przygotowuje ich do życia w otwartym środowisku oraz pomaga w realizacji pełnego, niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia na miarę ich indywidualnych możliwości.

Rehabilitacja zawodowa i społeczna, na rzecz niepełnosprawnych pracowników Zakładu Aktywności Zawodowej w Kamionku Wielkim, prowadzona jest w oparciu o indywidualne programy rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, służące osiągnięciu optymalnego poziomu uczestnictwa tych osób w życiu społecznym i zawodowym, określające w szczególności:

- poziom i zakres sprawności niezbędnych w pracy osoby niepełnosprawnej oraz metody służących ich osiągnięciu;
- zakres dostosowania technologii z określeniem rodzajów czynności i oprzyrządowania stanowisk pracy przystosowanych do indywidualnych możliwości osoby niepełnosprawnej;
- przewidywane efekty działań służących poprawie u zatrudnionych osób niepełnosprawnych sprawności psychofizycznych, zaradności osobistej i funkcjonowania społecznego w społeczeństwie.

7) Warsztaty Terapii Zajęciowej.

Celem Warsztatów Terapii Zajęciowej jest stwarzanie osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Realizacja celu odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania: umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

Warsztaty Terapii Zajęciowej są placówkami rehabilitacyjnymi prowadzonymi przez Domy Pomocy Społecznej w Tolkmicku i we Władysławowie oraz przez Gminy Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamienniku Wielkim. Obecnie korzysta z nich łącznie 115 osób w tym:

- WTZ prowadzony przez DPS Tolkmicko - 55 osób,
- WTZ prowadzony przez DPS „Krokus” - 30 osób,

- WTZ prowadzony przez GOPS w Milejewie – 30 osób.

Ponadto na terenie powiatu elbląskiego działa wielofunkcyjna placówka opiekuńczo-wychowawcza Dom Dziecka „Orle Gniazdo” w Marwicy, która może zaspokoić potrzeby życiowe 49 wychowanków, 10 ponadlokalnych świetlic środowiskowych zapewniających opiekę i wychowanie na rzecz 300 dzieci oraz dwa mieszkania usamodzielnienia w Pasłęku i w Marwicy, których głównym celem jest przygotowanie wychowanków Domu Dziecka w Marwicy do pełnej samodzielności życiowej, stworzenie im bezpiecznych warunków do życia, do kontynuacji nauki na różnych poziomach edukacyjnych i zdobywania kwalifikacji zawodowych, podtrzymywanie optymalnego stopnia funkcjonowania poprzez zindywidualizowanie oddziaływania mieszczącego się z zakresie opiekuńczo – terapeutycznym.

Pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli świadczą **poradnie psychologiczno-pedagogiczne**, z których jedna zlokalizowana jest na terenie powiatu, w miejscowości Pasłęk, a dwie w mieście Elblągu.

Poradnie obejmują swoją pomocą dzieci od urodzenia zamieszkałe w rejonie działania poradni oraz dzieci, uczniów i młodzież z placówek i szkół w rejonie działania poradni.

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Pasłęku swoim działaniem obejmuje placówki oświatowe i opiekuńcze znajdujące się na terenie miasta i gminy Pasłęk (Zespół Szkół w Pasłęku, Zespół Szkół Ekonomiczno-Technicznych w Pasłęku, Zespół Szkół Zawodowych w Pasłęku, Zespół Szkół Powszechnych w Pasłęku, Gimnazjum Nr 1 w Pasłęku, Szkoła Podstawowa Nr 2 w Pasłęku, Przedszkole Samorządowe Nr 1 w Pasłęku, Przedszkole Samorządowe Nr 2 w Pasłęku, Szkoła Podstawowa w Rogajnach, Szkoła Podstawowa w Rzeczej, Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Zielonce Pasłęckiej), miasta i gminy Młynary (Zespół Szkół w Młynarach, Przedszkole Samorządowe w Młynarach, Szkoła Podstawowa w Błudowie), Gminy: Rychliki (Zespół Szkół w Rychlikach, Szkoła Podstawowa w Jelonkach, Dom Dziecka w Marwicy), Godkowo (Szkoła Podstawowa w Godkowie, Szkoła Podstawowa w Bielicy, Gimnazjum w Dobrym) i część Gminy Elbląg (Szkoła Podstawowa w Pilonie i Szkoła Podstawowa w Węzinie).

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 w Elblągu na terenie powiatu ziemskiego obejmuje pomocą Liceum Plastyczne w Gronowie Górnym, szkoły podstawowe: w Gronowie Górnym, Gronowie Elbląskim, Jegłowniku, Zwierznie, Żurawcu, gimnazja: w Gronowie Górnym, Gronowie Elbląskim, Stankowie, przedszkole w Gronowie Elbląskim.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2 w Elblągu na terenie powiatu ziemskiego organizuje pomoc dla szkół podstawowych: w Pogroździu, Pomorskiej Wsi, Łączu, Suchaczu

oraz dla szkół podstawowych i gimnazjów: w Nowakowie, Milejewie i Tolkmicku, przedszkoli: w Milejewie i Tolkmicku oraz Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Kamionku Wielkim.

Dzieci i młodzież do 18 roku życia przyjmowani są w poradni na pisemny wniosek rodzica lub prawnego opiekuna, a uczniowie pełnoletni mogą zgłaszać się samodzielnie również wypełniając stosowny wniosek.

Poradnie zajmują się:

- a/ diagnozowaniem poziomu rozwoju, potrzeb i możliwości oraz zaburzeń rozwojowych i zachowań dysfunkcyjnych dzieci i młodzieży, w tym :
  - predyspozycji i uzdolnień,
  - przyczyn niepowodzeń edukacyjnych,
  - specyficznych trudności w uczeniu się,
- b/ wspomaganie dzieci i młodzieży odpowiednio do ich potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych, w tym zwłaszcza dzieci i młodzieży:
  - szczególnie uzdolnionych,
  - niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
  - ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się,
  - z zaburzeniami komunikacji językowej,
  - z chorobami przewlekłymi,
- c/ prowadzeniem terapii dzieci i młodzieży, w zależności od rozpoznanych potrzeb, w tym dzieci i młodzieży z zaburzeniami rozwojowymi, z zachowaniami dysfunkcyjnymi, niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie lub zagrożonych niedostosowaniem społecznym, oraz ich rodzin,
- d/ udzielaniem pomocy dzieciom i młodzieży w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej oraz wspieraniem nauczycieli przedszkoli, szkół i placówek w planowaniu i realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego,
- e/ wspomaganie dzieci i młodzieży z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanymi z wcześniejszym kształceniem za granicą,
- f/ udzielaniem pomocy rodzicom i nauczycielom w rozpoznawaniu i rozwijaniu indywidualnych możliwości, predyspozycji i uzdolnień dzieci i młodzieży,

- g/ podejmowaniem działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, w tym udzielaniem pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży z grup ryzyka oraz ich rodzicom,
- h/ współpracą ze szkołami i placówkami w rozpoznawaniu u uczniów specyficznych trudności w uczeniu się, w tym ryzyka wystąpienia specyficznych trudności w uczeniu się u uczniów klas I-III szkoły podstawowej,
- i/ współpracą z przedszkolami, szkołami i placówkami przy opracowywaniu i realizowaniu indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych, o których mowa w przepisach w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych oraz w przepisach w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach, oraz planów działań wspierających, o których mowa w przepisach w sprawie zasad udzielanie i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach,
- j/ współpracą w udzielaniu i organizowaniu przez przedszkola, szkoły i placówki pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- k/ wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny,
- l/ wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji przedszkola, szkoły lub placówki, w tym udzielanie nauczycielom pomocy w rozwiązywaniu problemów dydaktyczno-wychowawczych,
- m/ prowadzeniem edukacji dotyczącej ochrony zdrowia psychicznego wśród dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli,
- n/ udzielaniem, we współpracy z placówkami doskonalenia nauczycieli, wsparcia merytorycznego nauczycielom, wychowawcom grup wychowawczych i specjalistom udzielającym pomocy psychologiczno-pedagogicznej w przedszkolach, szkołach i placówkach.

Poradnie realizują swoje zadania w szczególności poprzez :

- diagnozowanie,
- orzekanie do kształcenia specjalnego lub indywidualnego,
- opiniowanie,
- działalność terapeutyczną,
- działalność profilaktyczną,

- poradnictwo,
- konsultacje,
- działalność informacyjno-szkoleniową.

Poradnie angażują się także w inne zadania:

- prowadzenie grup wsparcia,
- prowadzenie mediacji,
- interwencję kryzysową.

W roku szkolnym 2010/2011 na terenie powiatu elbląskiego pomoc udzielana przez Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne kształtowała się następująco

PORADNIA PSYCHOLOGICZNO - PEDAGOGICZNA	Ilość uczniów uprawnionych do uzyskania pomocy	Ilość osób (uczniowie, nauczyciele, rodzice), które skorzystały z róż- norodnych form pomocy
PPP w Pasłęku	8 0 6 8	2 7 7 6
PPP Nr 1 w Elblągu	1 6 7 3	2 4 3 6
PPP Nr 2 w Elblągu	1 6 8 7	2 2 1 1

Pracownicy Poradni obserwują wzrost dzieci i młodzieży objętych opieką psychiatryczną i potrzebujących takiej opieki z powodu zespołu hiperkinetycznego, zaburzeń zachowania, zaburzeń emocji, zaburzeń lękowych, depresji, zaburzeń odżywiania, PTSD, zaburzeń psychotycznych. Wśród młodzieży pojawia się coraz więcej zachowań o dużym stopniu destrukcyjności (np. próby samobójcze, samobójstwa, morderstwa dokonywane przez nieletnich, znęcanie się nad zwierzętami). Widoczne są trudności w funkcjonowaniu dzieci i młodzieży w rodzinach z problemem migracji zarobkowej rodziców, wzrasta zapotrzebowania na indywidualną pomoc psychologiczną dla dzieci i młodzieży oraz terapię pedagogiczną i logopedyczną, różnorodne formy psychoterapii. Widoczny jest brak środków finansowych oraz możliwości dogodnego dojazdu na systematyczne zajęcia terapeutyczne dla dzieci i młodzieży w poradni. Obserwowany jest również brak dostępu do bezpłatnej terapii psychologicznej dla rodziców, osób dorosłych oraz zabezpieczenia pomocy psychologicznej w sytuacji kryzysu psychicznego osób dorosłych w sytuacji np. śmierci bliskiej osoby. Istnieje konieczność podejmowania wspólnych, zintegrowanych oddziaływań przez instytucje pomocowe z resortu oświaty, zdrowia, pracy, opieki społecznej oraz prawidłowego przepływu informacji na temat podejmowanych działań i oferty pomocowej.

Narastający wzrost niekorzystnych czynników zarówno środowiskowych jak i społecznych powoduje nasilające się potrzeby w zakresie ochrony zdrowia psychicznego. Ogólnie dostępne statystyki nie zawsze są czystym odzwierciedleniem wielkości potrzeb. Wśród osób, które podjęły walkę z danym problemem jest wiele takich, które ciągle oczekują na pomoc, gdyż ciężar danego problemu wywołuje u nich poczucie wstydu.

Przeprowadzona diagnoza wskazuje na potrzebę zainteresowania się problemami osób z zaburzeniami psychicznymi.

5. Założenia programowe

Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego stanowi próbę wyjścia na przeciw potrzebom i oczekiwaniom zdrowotnym mieszkańców powiatu elbląskiego w obszarze zdrowia psychicznego. Program zawiera opis działań służących wykonaniu zadań określonych w ramach poszczególnych celów szczegółowych wynikających z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego [Dz.U. z 2011r., Nr. 24, poz. 128]. Program powstał dzięki osobom, instytucjom, które biorą udział w kształtowaniu systemu zdrowia psychicznego w powiecie elbląskim.

Funkcję koordynacyjną programu przypisano Zespołowi Koordynacyjnemu powołanemu w dniu 22 listopada 2011 Uchwałą Nr. 66/2011 Zarządu Powiatu w Elblągu.

6. Cel główny i cele szczegółowe programu.

Prace nad Programem Ochrony Zdrowia Psychicznego Powiatu Elbląskiego na lata 2012-2016 r. rozpoczęto od zidentyfikowania ilości osób, u których występują zaburzenia psychiczne, określenia głównych problemów tych osób oraz czynników mających wpływ na ich powstawanie.

Cele główne i szczegółowe Programu są zgodne z celami Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego ustanowionym Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28 grudnia 2010 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego [Dz.U. z 2011r., Nr. 24, poz. 128].

Biorąc pod uwagę cele Programu wytypowano działania, jakie należy podjąć aby doprowadzić do eliminacji powstawania czynników chorobotwórczych.

Cel główny I: „Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.”

Cele szczegółowe:

- upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego , rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu;
- zapobieganie zaburzeniom psychicznym,
- zwiększenie integracji osób z zaburzeniami psychicznymi
- organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego

Cel główny II: „Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.”

Cele szczegółowe:

- upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej
- upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego,
- aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi;
- skoordynowanie różnych form opieki i pomocy.

7. Adresaci programu.

- osoby chore psychicznie, upośledzone umysłowo,
- osoby wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych,
- osoby dorosłe, dzieci i młodzież z terenu powiatu elbląskiego,

8. Realizacja programu.

Program realizowany będzie w systemie 5-cio letnim na przestrzeni lat 2012-2016. W ramach zamierzonych celów szczegółowych podejmowane będą następujące działania

- *Cel szczegółowy – „Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego, rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.”*

Działania:

- 1) Wspieranie imprez promujących zdrowy styl życia.
- 2) Propagowanie zdrowego stylu życia poprzez prowadzenie akcji uświadamiających polegających między innymi na rozpowszechnianiu materiałów oświatowo-zdrowotnych (ulotki opracowania, broszury).
- 3) Wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych w przedmiotowym zakresie.
- 4) Upowszechnianie wśród dzieci i młodzieży wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtujące zachowania i style życia korzystne dla zdrowia psychicznego, rozwijające umiejętności radzenia sobie z sytuacjami zagrażającymi zdrowiu psychicznemu, popularyzujące pomoc psychologiczno-pedagogiczną w sytuacji trudnej, kryzysowej.
- 5) Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego wśród uczestników Środowiskowych Domów Samopomocy oraz mieszkańców Domów Pomocy Społecznej.
- 6) Działania informacyjne, upowszechnianie wiedzy na temat zróżnicowanych form pomocy i wsparcia społecznego.

- *Cel szczegółowy – „Zapobieganie zaburzeniom psychicznym”.*

Działania:

- 1) Stosowanie różnych form pomocy psychologicznej min. diagnozowanie, opiniowanie, orzekanie kierunkowe.
- 2) Wzmacnianie opieki psychologicznej nad uczniami szkół ponadgimnazjalnych.
- 3) Szkolenie Rad Pedagogicznych, pracowników Domów Pomocy Społecznej, Środowiskowych Domów Samopomocy i Warsztatów Terapii Zajęciowej w zakresie promocji i ochrony zdrowia psychicznego wśród młodzieży, opieki dydaktyczno-wychowawczej dla dzieci oraz osób dorosłych z zaburzeniami lękowymi, depresją, Zespołem Aspergera, ADHD, zaburzeniami zachowania, psychozą, zaburzeniami odżywiania.
- 4) Zebrania z rodzicami na temat ochrony zdrowia psychicznego młodzieży.
- 5) Prowadzenie porad i konsultacji dla: ♦ rodziców i nauczycieli w zakresie opieki dydaktyczno-wychowawczej dzieci zaburzonych psychicznie, ♦ dla pracowników Środowiskowych Domów Samopomocy i Warsztatów Terapii Zajęciowej w zakresie opieki nad osobami zaburzonymi psychicznie.
- 6) Wspomaganie pracy zespołów wychowawczych na terenie szkół w udzielaniu pomocy uczniom zagrożonym zaniedbaniami i przemocą w rodzinie oraz uzależnieniami, także koordynacja oddziaływań wobec dzieci po doświadczeniu traumy, przeżywających żalobę na skutek doświadczenia straty.
- 7) Organizacja konferencji na temat zapobiegania samobójstwom wśród dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych.
- 8) Organizacja konkursów rysunkowych o różnorodnej tematyce, mających na celu rozwijanie umiejętności dzieci i młodzieży.

- *Cel szczegółowy – "Zwiększenie integracji osób z zaburzeniami psychicznymi"*

Działania:

- 1) Wzmocnienie roli osób wspomagających pracowników zaangażowanych w pracę z osobami zaburzonymi psychicznie poprzez wolontariat.
- 2) Wspieranie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej, Środowiskowych Domów Samopomocy i Domów Pomocy Społecznej.

- *Cel szczegółowy - „Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.”*

Działania:

- 1) Prowadzenie konsultacji i zajęć terapeutycznych dla rodzin w sytuacji kryzysu psychicznego.
- 2) Organizacja systemu poradnictwa poprzez prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych.

- *Cel szczegółowy - „Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej.”*

Działania:

- 1) Działalność informacyjna na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.
- 2) Tworzenie Centrum Zdrowia Psychicznego na bazie pomieszczeń Szpitala Powiatowego Sp. z o.o. w Pasłęku.
- 3) Poprawa dostępności do świadczeń opieki psychiatrycznej poprzez wydłużenie pracy Poradni Zdrowia Psychicznego w Pasłęku i zwiększenie zakontraktowania wykonywanych w niej usług medycznych.
- 4) Organizacja Dni Pomocy Psychologicznej dla mieszkańców Powiatu.

- *Cel szczegółowy - „Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego.”*

- 1) Działania informacyjne z uwzględnieniem środowiskowego modelu pomocy i oparcia społecznego dla rodzin, w których występuje problem zaburzeń psychicznych.
- 2) Powołanie zespołu interdyscyplinarnego do ustalenie procedur dla osób chorych psychicznie, które są odrealnione, nie mają poczucia choroby psychicznej, unikają leczenia psychiatrycznego pomimo obiektywnie złego funkcjonowania lub wręcz stwarzają zagrożenie dla innych osób lub siebie w zakresie zdrowia i życia.

- *Cel szczegółowy - „Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi.”*

Działania:

- 1) Prowadzenie kampanii ograniczającej tendencje do bierności, wykluczenia, w tym rozwoju form zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi w celu zwiększenia aktywności zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi.

- 2) Stworzenie warunków dla zwiększenia dostępności różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej oraz rehabilitacji zawodowej, organizacji poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

□ **Cel szczegółowy** – „Skoordynowanie różnych form opieki i pomocy.”

Działanie:

- 1) Przygotowanie i rozpowszechnienie przewodnika informującego o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

9. Uwarunkowania realizacji „Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego Powiatu Elbląskiego na lata 2012 – 2016”.

Opracowany „Program Ochrony Zdrowia Psychicznego Powiatu Elbląskiego na lata 2012 – 2016” jest dokumentem, którego wdrażanie wymaga współpracy różnych partnerów w tym instytucji oświaty, jednostek organizacyjnych powiatu, samorządów gminnych, jednostek służby zdrowia oraz innych podmiotów zajmujących się problematyką osób z zaburzeniami psychicznymi.

Analiza dokonana przez autorów „Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego Powiatu Elbląskiego na lata 2012 – 2016” zidentyfikowała aktualne możliwości jego realizacji, określając mocne i słabe strony, warunkowane czynnikami wewnętrznymi oraz szanse i zagrożenia wynikające z czynników zewnętrznych niezależnych od stron współpracy.

Mocne strony	Słabe strony	Szanse
1.	2.	3.
<ul style="list-style-type: none"> • Akceptacja społeczna dla działań podejmowanych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi. • Istniejący system wsparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi zagrożonych wykluczeniem społecznym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczające środki finansowe. • Brak lub niewielkie pozyskanie środków zewnętrznych. • Braki kadry świadczącej pomoc osobom z zaburzeniami psychicznymi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój profilaktyki na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi. • Duże zapotrzebowanie na tego typu pomoc. • Uwrażliwienie dzieci i młodzieży na potrzeby osób z zaburzeniami psy-

PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO POWIATU ELBLĄSKIEGO

<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość zlecenia organizacjom pozarządowym zadań publicznych m. in. z zakresu ochrony i promocji zdrowia. • Pomoc organizacji pozarządowych na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi. • Wypracowanie płaszczyzny współpracy z różnymi podmiotami w zakresie wdrażania lokalnych programów na rzecz profilaktyki i ochrony zdrowia. • Rozbudowana sieć współpracy różnych podmiotów na rzecz wyrównania szans i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób z zaburzeniami psychicznymi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenia czasowe ze względu na realizację innych zadań przewidzianych dla placówek realizujących program. 	<p>chicznymi oraz wypracowanie odpowiednich zachowań w stosunku do tych osób.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Możliwości pozyskania środków unijnych w ramach funduszy strukturalnych.
---	---	--

9. Wdrażanie programu.

10.1 Harmonogram działań .

HARMONOGRAM

Nr. działania	Działanie	Środowisko objęte programem	Termin realizacji	Realizatorzy	Odpowiedzialny	Potencjalne źródła finansowania
CEL GŁÓWNY I – Promocja zdrowia psychicznego i zapobieganie zaburzeniom psychicznym.						
<u>CEL SZCZEGÓŁOWY I</u> - „Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego , rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających zdrowiu psychicznemu.”						
1.	Wspieranie imprez promujących zdrowy styl życia.	młodzież szkół oraz placówek oświatowych dla, których organem prowadzącym jest Powiat Elbląski	proces ciągły	<ul style="list-style-type: none"> • Starostwo Powiatowe w Elblągu - Wydział Promocji Powiatu, Edukacji, Kultury i Sportu, • Wychowawcy klas, pedagodzy szkół ponadgimnazjalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Naczelnik Wydziału Promocji Powiatu, Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne realizatora
2.	Propagowanie zdrowego stylu życia poprzez prowadzenie akcji uświadamiających polegających między innymi na rozpowszechnianiu materiałów oświatowo-zdrowotnych (ulotki opracowania, broszury).	młodzież szkół oraz placówek oświatowych dla, których organem prowadzącym jest Powiat Elbląski	proces ciągły	<ul style="list-style-type: none"> • Starostwo Powiatowe w Elblągu - Wydział Promocji Powiatu, Edukacji, Kultury i Sportu, • Wychowawcy klas, pedagodzy szkół ponadgimnazjalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektorzy szkół i placówek oświatowych dla, których organem prowadzącym jest Powiat Elbląski. 	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne realizatora • pozyskane materiały edukacyjne

PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO POWIATU ELBLĄSKIEGO

Nr. działania	Działanie	Środowisko objęte programem	Termin realizacji	Realizatorzy	Odpowiedzialny	Potencjalne źródła finansowania
3.	Wspieranie inicjatyw organizacji pozarządowych w przedmiotowym zakresie.	mieszkańcy powiatu	proces ciągły	<ul style="list-style-type: none"> • Starostwo Powiatowe w Elblągu - Wydział Promocji Powiatu, Edukacji, Kultury i Sportu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Naczelnik Wydziału Promocji Powiatu, Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne realizatora
4.	Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtujące zachowania i style życia korzystne dla zdrowia psychicznego, rozwijające umiejętności radzenia sobie z sytuacjami zagrażającymi zdrowiu psychicznemu, popularyzujące pomoc psychologiczno-pedagogiczną w sytuacji trudnej, kryzysowej.	młodzież szkół oraz placówek oświatowych z terenu powiatu elbląskiego	proces ciągły	<ul style="list-style-type: none"> • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pasłęku, • Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna Nr 1 w Elblągu, • Psycholodzy, • Wychowawcy klas, • Pedagodzy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Pasłęku, • Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 1 w Elblągu, • Dyrektorzy szkół i placówek oświatowych z terenu powiatu. 	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne realizatorów
5.	Upowszechnianie wiedzy na temat zdrowia psychicznego.	uczestnicy Środowiskowych Domów Samopomocy oraz mieszkańcy Domów Pomocy Społecznej	proces ciągły	<ul style="list-style-type: none"> • Domy Pomocy Społecznej, • Środowiskowe Domy Samopomocy, • Warsztaty Terapii Zajęciowej, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu, 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektorzy Domów Pomocy Społecznej, • Kierownicy Warsztatów Terapii Zajęciowej , • Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu. 	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne realizatorów

PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO POWIATU ELBLĄSKIEGO

Nr. działania	Działanie	Środowisko objęte programem	Termin realizacji	Realizatorzy	Odpowiedzialny	Potencjalne źródła finansowania
6.	Działania informacyjne, upowszechnianie wiedzy na temat zróżnicowanych form pomocy i wsparcia społecznego.	mieszkańcy powiatu	proces ciągły	<ul style="list-style-type: none"> • Domy Pomocy Społecznej, • Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu, • Starostwo Powiatowe w Elblągu - Wydział Promocji Powiatu, Edukacji, Kultury i Sportu, • Starostwo Powiatowe w Elblągu - Wieloosobowe Stanowisko ds. Bezpieczeństwa Publicznego Zdrowia i Spraw Społecznych, • Poradnia Zdrowia Psychicznego w Pasłęku, • Środowiskowe Domy Samopomocy 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu, • Dyrektorzy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, • Naczelnik Wydziału Promocji Powiatu, Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego, • Prezes Szpitala Powiatowego Sp. z o.o. w Pasłęku 	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne realizatorów

PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO POWIATU ELBLĄSKIEGO

Nr. działania	Działanie	Środowisko objęte programem	Termin realizacji	Realizatorzy	Odpowiedzialny	Potencjalne źródła finansowania
<p>CEL SZCZEGÓŁOWY II – „Zapobieganie zaburzeniom psychicznym”</p>						
1.	Stosowanie różnych formy pomocy psychologicznej (diagnozowanie, opiniowanie, orzekanie kierunkowe tj. kwalifikacja do kształcenia specjalnego, nauczania indywidualnego, określanie rodzaju niepełnosprawności, konsultacje, wsparcie psychologiczne dla uczestników i ich rodzin itp.)	osoby chore i zaburzone psychicznie	proces ciągły	<ul style="list-style-type: none"> • Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu, • Poradnia Zdrowia Psychicznego w Pasłęku, • Środowiskowe Domy Samopomocy, • Warsztaty Terapii Zajęciowej, • Poradnia Zdrowia Psychicznego w Elblągu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektorzy Poradni Psychologiczno-pedagogicznych, • Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu, • Prezes Szpitala Powiatowego Sp. z o. o 	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne realizatorów
2.	Wzmacnianie opieki psychologicznej nad uczniami szkół ponadgimnazjalnych.	uczniowie szkół ponadgimnazjalnych dla których organem prowadzącym jest Powiat Elbląski	2013-2016 rok	<ul style="list-style-type: none"> • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pasłęku. • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 w Elblągu • Pedagodzy 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Pasłęku , • Dyrektor Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej Nr 1 w Elblągu. 	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne realizatorów • środki zewnętrzne

PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO POWIATU ELBLĄSKIEGO

Nr. dzia- nia	Działanie	Środowisko objęte programem	Termin realizacji	Realizatorzy	Odpowiedzialny	Potencjalne źródła finansowania
3.	<p>Szkolenie Rad Pedagogicznych, pracowników Domów Pomocy Społecznej, Środowiskowych Domów Samopomocy i Warsztatów Terapii Zajęciowej w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - promocji i ochrony zdrowia psychicznego wśród młodzieży, - opieki dydaktyczno-wychowawczej dla dzieci oraz osób dorosłych z zaburzeniami lękowymi, depresją, Zespołem Aspergera, ADHD, zaburzeniami zachowania, psychozą, zaburzeniami odżywiania. 	<p>nauczyciele, wychowawcy, pedagogzy, pracownicy Domów Pomocy Społecznej i Warsztatów Terapii Zajęciowej</p>	<p>2013 – 2016 rok</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pasłęku • Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne Nr 1 i Nr 2 w Elblągu • Poradnie Zdrowia Psychicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektorzy Poradni Psychologiczno - Pedagogicznych. • Prezes Szpital Powiatowego Sp. z o. o .w Pasłęku 	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne realizatorów • środki zewnętrzne
4.	<p>Zebrania z rodzicami na temat ochrony zdrowia psychicznego młodzieży.</p>	<p>rodzice uczniów szkół ponadgimnazjalnych, dla których organem prowadzącym jest Powiat Elbląski</p>	<p>2012 – 2016 rok</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wychowawcy klas, • Pedagogzy • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pasłęku, • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 w Elblągu, 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektor Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Pasłęku i Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 1 w Elblągu, • Dyrektorzy Szkół 	<ul style="list-style-type: none"> • w ramach środków własnych realizatorów

PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO POWIATU ELBLĄSKIEGO

Nr. działania	Działanie	Środowisko objęte programem	Termin realizacji	Realizatorzy	Odpowiedzialny	Potencjalne źródła finansowania
5.	Prowadzenie porad i konsultacji dla: - rodziców i nauczycieli w zakresie opieki dydaktyczno-wychowawczej dzieci zaburzonych psychicznie, - pracowników Środowiskowych Domów Samopomocy i Warsztatów Terapii Zajęciowej w zakresie opieki nad osobami zaburzonymi psychicznie.	rodzice uczniów zaburzonych psychicznie, nauczyciele oraz pracownicy Środowiskowych Domów Samopomocy i Warsztatów Terapii Zajęciowej	proces ciągły	<ul style="list-style-type: none"> • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pasłęku, • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 w Elblągu, • Poradnie Zdrowia Psychicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Pasłęku i Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 1 w Elblągu, 	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne realizatorów • środki zewnętrzne
6.	Wspomaganie pracy zespołów wychowawczych na terenie szkół w udzielaniu pomocy uczniom zagrożonym zaniedbaniem i przemocą w rodzinie oraz uzależnieniami, także koordynacja oddziaływań wobec dzieci po doświadczeniu traumy, przeżywających żalobę na skutek doświadczenia straty.	uczniowie szkół z terenu powiatu elbląskiego	proces ciągły	<p>Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pasłęku oraz Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne Nr 1 i Nr 2 w Elblągu we współpracy z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu, • Ambulatoryjnym Lecznictwem Odwykowym i Terapeutycznym, • Gminnymi Zespołami Interdyscyplinarnymi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektorzy Szkół, dla których organem prowadzącym jest Powiat Elbląski. 	<ul style="list-style-type: none"> • w ramach środków własnych realizatorów • w ramach środków pozyskanych

PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO POWIATU ELBLĄSKIEGO

Nr. działania	Działanie	Środowisko objęte programem	Termin realizacji	Realizatorzy	Odpowiedzialny	Potencjalne źródła finansowania
7.	Organizacja konferencji na temat zapobiegania samobójstwom wśród dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych.	nauczyciele, wychowawcy, pedagodzy, pracownicy Domów Pomocy Społecznej, Środowiskowych Domów Samopomocy i Warsztatów Terapii Zajęciowej	2014-2015 rok	<ul style="list-style-type: none"> • Specjaliści z zakresu psychologii, psychiatrii i terapii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektorzy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Pasłęku oraz Nr 1 i Nr 2 w Elblągu, • Starostwo Powiatowe w Elblągu – Wydział Promocji Powiatu, Edukacji, Kultury i Sportu. 	<ul style="list-style-type: none"> • w ramach środków własnych realizatorów • w ramach środków pozyskanych
8.	Organizacja konkursów rysunkowych o różnorodnej tematyce, mających na celu rozwijanie umiejętności dzieci i młodzieży.	uczniowie specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, wychowankowie świetlic terapeutycznych i ośrodków terapii zajęciowej, uczniowie szkół podstawowych i gimnazjów z terenu Powiatu	2012 rok 2013 rok 2014 rok 2015 rok 2016 rok	<ul style="list-style-type: none"> • Starostwo Powiatowe w Elblągu - Wieloosobowe Stanowisko ds. Bezpieczeństwa Publicznego, Zdrowia i Spraw Społecznych, • Nauczyciele, wychowawcy, pedagodzy. 	Starostwo Powiatowe w Elblągu - Wieloosobowe Stanowisko ds. Bezpieczeństwa Publicznego, Zdrowia i Spraw Społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne realizatora konkursu

PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO POWIATU ELBLĄSKIEGO

Nr. działania	Działanie	Środowisko objęte programem	Termin realizacji	Realizatorzy	Odpowiedzialny	Potencjalne źródła finansowania
<p>CEL SZCZEGÓŁOWY III – „Zwiększenie integracji osób z zaburzeniami psychicznymi.”</p>						
1.	Wzmocnienie roli osób wspomagających pracowników zaangażowanych w pracę z osobami zaburzonymi psychicznie poprzez wolontariat.	mieszkańcy powiatu	2012-2016 rok	<ul style="list-style-type: none"> • Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu we współpracy z Centrum Wolontariatu w Elblągu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektorzy / kierownicy Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu 	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne realizatorów • środki zewnętrzne
2.	Wspieranie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej, Środowiskowych Domów Samopomocy i Domów Pomocy Społecznej.	osoby chore i zaburzone psychicznie	proces ciągły	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, • Domy Pomocy Społecznej, • Środowiskowe Domy Samopomocy, • Warsztaty Terapii Zajęciowej, 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu, • Dyrektorzy Domów Pomocy Społecznej, • Kierownicy Warsztatów Terapii Zajęciowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Środki PFRON • Środki własne • Środki pozyskane

PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO POWIATU ELBLĄSKIEGO

Nr. działania	Działanie	Środowisko objęte programem	Termin realizacji	Realizatorzy	Odpowiedzialny	Potencjalne źródła finansowania
<p>CEL SZCZEGÓŁOWY IV – „Organizacja systemu poradnictwa i pomocy w stanach kryzysu psychicznego.”</p>						
3.	Prowadzenie konsultacji i zajęć terapeutycznych dla rodzin w sytuacji kryzysu psychicznego.	osoby przeżywające kryzys psychiczny i ich rodziny	proces ciągły	<ul style="list-style-type: none"> • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pasłęku, • Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne Nr 1 i Nr 2 w Elblągu, • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu, • Poradnie Zdrowia Psychicznego 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektorzy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, • Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu, • Prezes Szpitala Powiatowego Sp. z o. .o w Pasłęku 	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne realizatorów
4.	Organizacja systemu poradnictwa poprzez prowadzenie akcji informacyjno-educacyjnych.	mieszkańcy powiatu.	proces ciągły	<ul style="list-style-type: none"> • Poradnia Zdrowia Psychicznego w Pasłęku, 	<ul style="list-style-type: none"> • Prezes Szpitala Powiatowego Sp. z o.o. w Pasłęku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne

PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO POWIATU ELBLĄSKIEGO

Nr. działania	Działanie	Środowisko objęte programem	Termin realizacji	Realizatorzy	Odpowiedzialny	Potencjalne źródła finansowania
CEL GŁÓWNY II – Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej i powszechnie dostępnej opieki zdrowotnej oraz innych form opieki i pomocy niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym i społecznym.						
CEL SZCZEGÓŁOWY I <i>- „Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej”</i>						
1.	Działalność informacyjna na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi.	osoby chore i zaburzone psychicznie.	2013 – 2016 rok	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we współpracy z Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu Powiatu, • Poradnie Zdrowia Psychicznego, 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektor PCPR Elbląg, • Dyrektorzy Ośrodków Pomocy Społecznej, • Prezes Szpitala Powiatowego Sp. z o.o. w Pasłęku. 	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne realizatorów • Środki zewnętrzne

PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO POWIATU ELBLĄSKIEGO

Nr. działania	Działanie	Środowisko objęte programem	Termin realizacji	Realizatorzy	Odpowiedzialny	Potencjalne źródła finansowania
2.	Tworzenie Centrum Zdrowia Psychicznego na bazie pomieszczeń Szpitala Powiatowego Sp. z o.o. w Pasłęku.	młodzież, dzieci, osoby dorosłe z zaburzeniami psychicznymi.	2012 – 2016 rok	<ul style="list-style-type: none"> • Szpital Powiatowy Sp. z o.o. w Pasłęku, • Poradnia Zdrowia, Psychicznego w Pasłęku. 	Prezes Szpitala Powiatowego Sp. z o.o. w Pasłęku.	* zadanie uzależnione od koncepcji finansowania Centrów Zdrowia Psychicznego przez Narodowy Fundusz Zdrowia
3.	Poprawa dostępności do świadczeń opieki psychiatrycznej poprzez wydłużenie pracy Poradni Zdrowia Psychicznego w Pasłęku i zwiększenie zakontraktowania wykonywanych w niej usług medycznych.	Osoby dorosłe z zaburzeniami psychicznymi.	od 1 stycznia 2012 r.	• Poradnia Zdrowia, Psychicznego w Pasłęku.	Prezes Szpitala Powiatowego Sp. z o.o. w Pasłęku.	Narodowy Fundusz Zdrowia
4.	Organizacja Dni Pomocy Psychologicznej dla mieszkańców Powiatu	Mieszkańcy Powiatu.	I / II 2012 I / II 2013 I / II 2014 I / II 2015 I / II 2016	<ul style="list-style-type: none"> • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2 w Elblągu, • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 1 w Elblągu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 2 w Elblągu., • Dyrektor Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej Nr 1 w Elblągu., 	Środki własne realizatora

PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO POWIATU ELBLĄSKIEGO

Nr. działania	Działanie	Środowisko objęte programem	Termin realizacji	Realizatorzy	Odpowiedzialny	Potencjalne źródła finansowania
CEL SZCZEGÓŁOWY II - „Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego”						
1.	Działania informacyjne z uwzględnieniem środowiskowego modelu pomocy i oparcia społecznego dla rodzin, w których występuje problem zaburzeń psychicznych.	mieszkańcy powiatu.	proces ciągły	<ul style="list-style-type: none"> • Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, • Poradnia Zdrowia Psychicznego w Pasłęku, • PCPR w Elblągu, • Ośrodki Pomocy Społecznej, • Starostwo Powiatowe w Elblągu - Wydz. Promocji Powiatu, Kultury, Edukacji i Sportu , • Starostwo Powiatowe w Elblągu - Wieloosobowe Stanowisko ds. Bezpieczeństwa Publicznego, Zdrowia i Spraw Społecznych Starostwa, • Domy Pomocy Społecznej, • Środowiskowe Domy Samopomocy, • Warsztaty Terapii Zajęciowej, 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektorzy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych, • Prezes Szpitala Powiatowego w Pasłęku, • Dyrektor PCPR w Elblągu, • Naczelnik Wydziału Promocji Powiatu, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego, • Dyrektorzy Domów Pomocy Społecznej, • Kierownicy Warsztatów Terapii Zajęciowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne realizatorów • Środki zewnętrzne

PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO POWIATU ELBLĄSKIEGO

Nr. działania	Działanie	Środowisko objęte programem	Termin realizacji	Realizatorzy	Odpowiedzialny	Potencjalne źródła finansowania
2.	Powołanie zespołu interdyscyplinarnego do ustalenie procedur dla osób chorych psychicznie, które są odrealnione, nie mają poczucia choroby psychicznej, unikają leczenia psychiatrycznego pomimo obiektywnie złego funkcjonowania lub wręcz stwarzają zagrożenie dla innych osób lub siebie w zakresie zdrowia i życia.	Osoby chore i zaburzone psychicznie.	do 2016 roku	<ul style="list-style-type: none"> • Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, • Poradnia Zdrowia Psychicznego w Paślęku, • PCPR w Elblągu, • Ośrodki Pomocy Społecznej, • Starostwo Powiatowe w Elblągu - Wydz. Promocji Powiatu, Kultury, Edukacji i Sportu , • Starostwo Powiatowe w Elblągu - Wieloosobowe Stanowisko ds. Bezpieczeństwa Publicznego, Zdrowia i Spraw Społecznych Starostwa, • Domy Pomocy Społecznej, • Środowiskowe Domy Samopomocy, Warsztaty Terapii Zajęciowej 	<ul style="list-style-type: none"> • Naczelnik Wydziału Promocji Powiatu, Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego, • Pracownik merytoryczny Wieloosobowego Stanowiska ds. Bezpieczeństwa Publicznego, Zdrowia i Spraw Społecznych. 	Środki własne realizatorów

PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO POWIATU ELBLĄSKIEGO

Nr. działania	Działanie	Środowisko objęte programem	Termin realizacji	Realizatorzy	Odpowiedzialny	Potencjalne źródła finansowania
CEL SZCZEGÓŁOWY II <i>- „Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi”</i>						
1.	Prowadzenie kampanii ograniczającej tendencje do bierności, wykluczenia, w tym rozwoju form zatrudnienia i przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób z zaburzeniami psychicznymi w celu zwiększenia aktywności zawodowej osób z zaburzeniami psychicznymi	Mieszkańcy Powiatu	2013 – 2016 rok	<ul style="list-style-type: none"> • Zakład Aktywności Zawodowej w Kamionku Wielkim we współpracy z Ośrodkami Pomocy Społecznej z terenu powiatu 	Kierownik Zakładu Aktywności Zawodowej w Kamionku Wielkim we współpracy z Kierownikami Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne powiatu • Środki pozyskane
2.	Stworzenie warunków dla zwiększenia dostępności różnych form środowiskowej psychiatrycznej opieki zdrowotnej oraz rehabilitacji zawodowej, organizacji poradnictwa zawodowego i szkoleń zawodowych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Osoby z zaburzeniami psychicznymi.	2014 – 2016 rok	<ul style="list-style-type: none"> • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, • Powiatowy Urząd Pracy, • Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu 	<ul style="list-style-type: none"> • Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, • Dyrektorzy Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Środki własne realizatorów • Środki pozyskane

PROGRAM OCHRONY ZDROWIA PSYCHICZNEGO POWIATU ELBLĄSKIEGO

Nr. działania	Działanie	Środowisko objęte programem	Termin realizacji	Realizatorzy	Odpowiedzialny	Potencjalne źródła finansowania
				Powiatu		
☐ CEL SZCZEGÓŁOWY VII skoordynowanie różnych form opieki i pomocy.						
1.	Przygotowanie i rozpowszechnienie przewodnika informującego o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	Osoby z zaburzeniami psychicznymi i ich rodziny, opiekunowie.	do 2016 roku	<ul style="list-style-type: none"> • PCPR • Poradnia Zdrowia Psychicznego w Pasłęku, • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Pasłęku • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr. 1 w Elblągu, • Domy Pomocy Społecznej, • Środowiskowe Domy Samopomocy, • Warsztaty Terapii Zajęciowej, 	Naczelnik Wydziału Promocji Powiatu, Edukacji, Kultury i Sportu oraz pracownik merytoryczny Wieloosobowego Stanowisko ds. Bezpieczeństwa Publicznego, Zdrowia i Spraw Społecznych.	<ul style="list-style-type: none"> • środki własne powiatu • Środki zewnętrzne.

10.2 Finansowanie programu.

- Środki własne powiatu,
- Środki własne realizatorów programu,
- Środki PFRON, NFZ,
- Środki zewnętrzne pozyskane między innymi w ramach dotacji.

Zakres realizacji działań ujętych w programie uzależniony będzie od wielkości środków finansowych Powiatu oraz podmiotów uczestniczących.

10.3 Monitoring i ewaluacja programu.

Realizatorzy zaangażowani w Programie w ramach prowadzonych działań będą prowadzić monitoring na bieżąco. Odpowiedzialni za realizację poszczególnych zadań przesyłają roczne informacje z wykonywania zadań ujętych w harmonogramie działań, w terminie do końca lutego danego roku kalendarzowego.

Program jest dokumentem otwartym. Ewaluacja programu będzie odbywać się systematycznie na podstawie zebranych informacji dotyczących efektów wdrażania programu.

24 miesiące po zakończeniu programu będą mierzone wskaźniki rezultatu i osiągnięcia celów zawartych w programie, w tym:

- liczba rozpowszechnionych materiałów edukacyjnych, ulotek, broszur itp.,
- liczba osób objętych programem,
- liczba podmiotów realizujących program
- liczba spotkań edukacyjnych,
- liczba godzin zajęć edukacyjnych,
- liczba imprez o charakterze edukacyjnym,
- liczba raportów z wykonanych zadań.

Na zakończenie realizacji programu opracowany zostanie raport końcowy.

10.4 Oczekiwane efekty realizacji programu.

1. Zwiększenie świadomości i umiejętności radzenia sobie z problemami psychicznymi, w tym z problemem uzależnienia w rodzinie.
2. Zwiększenie świadomości w zakresie negatywnych skutków działania substancji psychoaktywnych, alkoholu i innych środków odurzających.

3. Zmniejszenie spożycia alkoholu i rozpowszechniania środków psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży.
4. Zmniejszenie liczby dzieci doświadczających niekorzystnych zachowań rodzicielskich, oraz nieprzystosowanych i mających trudności w radzeniu sobie w różnych sytuacjach społecznych.
5. Poprawa funkcjonowania społecznego osób chorych i zaburzonych psychicznie.
6. Poszerzanie form pomocy osobom chorym i zaburzonym psychicznie.

11. Podsumowanie.

Zachodzące w Polsce zmiany społeczno – ekonomiczne przyczyniają się do wzrostu zagrożeń zdrowotnych obywateli oraz pojawiania się nowych bądź nasilania się istniejących problemów społecznych tj. wzrost bezrobocia, bieda, migracja. Zwiększająca się liczba osób potrzebujących pomocy ze strony specjalistów zdrowia psychicznego wskazuje na potrzebę szerszego zainteresowania się problemem tych osób. Często występujące u tych ludzi poczucie wstydu czy też ich wewnętrzne izolowanie się od innych powoduje, że zostają oni pozostawieni sami sobie. Borykając się ze swoimi problemami, uwikłani „w sieć pajęczą” w ucieczce przed światem zewnętrznym dochodzą do skrajności wyczerpania. Próbę wyjścia z pomocą stanowi Powiatowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego, który opracowany został ze względu na potrzeby mieszkańców powiatu. Realizacja zadań ujętych w Programie ma przyczynić się do osiągnięcia wytyczonych celów, które jednocześnie tożsame są z celami Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego.

opracował:
lokalny zespół koordynacyjny do realizacji zadań
wynikających z Narodowego Programu Ochrony
Zdrowia Psychicznego

